EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Cultura | Judit Montón i Jordi Estrada | Actualitzat el 08/02/2022 a les 10:01

?Llibreries que obren, llibreries que tanquen

En el termini d'un any, ha tancat una llibreria i una altra és a punt d'obrir. Tenen en comú que totes dues es troben situades al barri antic i responen a un projecte jove i engrescador, que va més enllà del fet comercial.

Il·lustració: Anna Crespo

Amb el nom de Poques Paraules és previst que, a la primeria de març, obri portes al carrer d'Urgell una llibreria especialitzada en literatura infantil i narrativa breu. El seu impulsor, Gerard Muixí, explica que aquesta iniciativa es deu a «una necessitat personal d'engegar un projecte propi, vinculat al món de la cultura i en un marc de proximitat». Malgrat haver-se format en ciències polítiques i no disposar de cap experiència com a llibreter, Muixí assegura que la seva trajectòria anterior, com a coordinador dels premis literaris de la Nit de Santa Llúcia i del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes li ha permès accedir al coneixement del fenomen literari des de la perspectiva dels autors, les editorials i els esdeveniments culturals.

Arran d'aquesta visió global cultural i literària, adquirida a partir de la seva participació en l'organització dels actes esmentats i de tants altres, com a tècnic d'Òmnium Cultural, on va treballar des de 2009 fins a l'inici de la pandèmia, Muixí veu en la llibreria un espai cultural, on sigui possible fer-hi presentacions, tertúlies literàries, debats... Reconeix que «com a llibreter, és molt difícil tenir un coneixement aprofundit de tota mena de gèneres i de tot el que es publica», d'aquí que hagi decidit acotar-ho als llibres de contes en català, tant si es tracta de textos d'autors del país com traduccions. També hi haurà una secció de narrativa breu -i més endavant, també de literatura infantil- en castellà, anglès i alemany. La seva voluntat és «poder assessorar, no pas muntar un supermercat de llibres». Segons avança Muixí, la llibreria també comptarà amb un apartat amb propostes lúdiques, relacionades amb el món dels contes i la rondallística, maridades amb les arts plàstiques i la il·lustració: puzzles, titelles, jocs de taula historiats...

Adeu a Ca la Figa

Fa poc més d'un any, el 21 de desembre de 2020, va alçar la persiana la primera llibreria feminista de Manresa i comarca, especialitzada en llibres sobre sexualitat i de gènere. Amb un ànim semblant al del nou llibreter de Poques Paraules, Aina Torné va proposar-se contribuir així a dinamitzar el barri antic, tot creant un espai alternatiu i de proximitat: «Vam obrir la llibreria amb la intenció de crear un espai de trobada de dones, enxarxat amb entitats feministes de Manresa i comarca, on fos possible fer-hi debats, exposicions...». Malgrat la pandèmia, que els ha acompanyat durant tot el temps que la llibreria ha estat oberta, Torné fa un balanç positiu de l'experiència, tot i la tristor per haver d'abandonar «un projecte bonic, engegat amb il·lusió, que ha funcionat». Aclareix que tanquen «no pas perquè la recepció no hagi estat bona ni hàgim patit pèrdues». I afegeix que «un projecte com aquest reclama molta dedicació i, a la fi, ha estat incompatible amb les nostres feines». Tant Torné com el seu company, professor de llengua i literatura de secundària en un institut, han fet mans i mànigues per compaginar el dia a dia de la llibreria amb les seves ocupacions laborals. En el cas de Torné, com a ballarina i docent a l'escola superior d'Art Dramàtic Eòlia.

És interessant deixar constància de l'activisme dut a terme per una llibreria singular, en què, segons explica Torné, «la gent que venia no solament s'interessava per un llibre, sinó que buscava conversa, compartir idees, fer tertúlia, fer un cop d'ull a les exposicions..». Entre totes les exposicions presentades -a Ca la Figa van exposar-hi una vintena d'artistes, entre il·lustradors, dissenyadores de roba...-, Torné recorda amb especial emoció la mostra d'haikus, amb motiu del Dia Mundial de la Poesia. Va consistir en un conjunt de poemes i imatges, realitzats pels integrants de l'Espai Creatiu d'Escriptura, un taller d'escriptura impulsat per la regidoria de Cultura de l'Ajuntament i coordinat per l'escriptora Zulima Martínez. Amatents a l'aparició de novetats editorials sobre feminisme, Ca la Figa va programar les presentacions dels llibres, rematades sempre amb una col·loqui animat i participatiu, *Sexe ficció*, de Marta Pontnou; *Dona i poder*, de Jenn Díaz, i *Atreveix-te a fer les coses a la teva manera*, de Iolanda Batallé. També van entrevistar, però aquesta vegada en línia, a causa del confinament, Maria Sardans, autora de

la novel·la *L'àngel negre*. Amb la idea de teixir complicitats, moltes d'aquestes activitats van organitzar-se en col·laboració amb altres col·lectius o entitats.

Entre els projectes pendents, hi havia la creació d'un club de lectura i un taller d'escriptura, i també una exposició fotogràfica d'Actuavallès, una associació sabadellenca que treballa per la promoció de la diversitat i l'erradicació de l'estigma i la discriminació. Torné, que no descarta reprendre aquest bell somni en un futur, fa notar que Ca la Figa «va rellevar l'espai on durant molts anys va haver-hi una botiga de roba de dona».

Llibres i lectors en temps de pandèmia

Algun dia caldrà fer balanç de l'impacte de la pandèmia en el sector del llibre en general i en el de les llibreries en particular. Si bé és veritat que durant les primeres setmanes de confinament, i com a conseqüència del tancament de les llibreries, la venda de llibres va caure en picat, de mica en mica va produir-se una lenta però sostinguda recuperació gràcies sobretot a dos factors: la venda de llibres en línia a través de la iniciativa Llibreries Obertes i un cert creixement de l'hàbit lector, propiciat per la mateixa situació de pandèmia. També van ajudar-hi l'increment de l'adquisició de llibres per part de les biblioteques, la celebració del Sant Jordi alternatiu, el juliol del 2020, i un dia del llibre més o menys normal, el 2021. D'altra banda, s'observa que, en aquests darrers temps i qui sap si a conseqüència de tot plegat, hi ha un repunt en la compra en els comerços de proximitat, llibreries incloses.

Arran d'una enquesta aleatòria efectuada a 90 persones, d'edats i gènere diversos, una tercera part dels enquestats manifesta haver comprat algun llibre durant els dos darrers mesos i un 18%, fa més de mig any. Dels llibres adquirits, un 40% han estat per regalar -en bona part, per la campanya de Nadal- o per motius acadèmics -lectures obligatòries d'escola o institut. Gairebé la meitat dels llibres comprats pertanyen al gènere novel·lístic. Pel que fa a la resta: 30% no ficció, 14% conte infantil, 6% còmic i 2% poesia. D'altra banda, un 70% de les persones enquestades afirma haver comprat l'últim llibre en una llibreria i un 22%, a través d'internet. També hi ha qui diu haver-lo comprat en un hipermercat o en un quiosc. Un 34% dels compradors considera que els llibres no són cars, enfront del 18%, que en té la percepció contrària. El 48% restant opina que depèn del llibre i el tipus d'edició.

En l'apartat dels comentaris, hi ha qui, parlant dels preus, els troba cars, però matisa que «si tens en compte tota la feina que hi ha al darrere i l'entreteniment que et proporciona, ja no ho són tant». Quant al llibre digital, encara és d'ús molt minoritari, ja que, segons observa un dels enquestats, «el plaer de passar les pàgines de paper d'un llibre és insubstituïble». Alguns lectors reconeixen deixar-se guiar per les ressenyes o pel boca-orella, però també n'hi ha altres que confessen evitar comprar «el llibre que toca o que està de moda» i fan cas omís de les recomanacions dels altres. Sigui com sigui, tant els uns com els altres coincideixen a assegurar que «els llibres ajuden a comprendre el món i també a un mateix» i contribueixen «al desenvolupament mental i emocional de la gent».